

Abstrakt

Pomocí Aristotelova konceptu imitačního chování a teorie mimetické touhy, ražené René Girardem, lze analyzovat některé povídky Katherine Mansfield. Analýza popisuje nejen vývoj mimetické touhy, společně s jejími implikacemi, ale odhaluje i její negativní a pozitivní charakteristiky. Negativními aspekty jsou myšleny komplikace, které mimetická touha vnáší do vztahů; mezi pozitivní stránky patří sebepoznání. Analýza povídek však nesleduje Girardovu teorii ve všech jejích fázích, odhaluje naopak specifický způsob, jak se do určité míry vypořádat s mimetickou touhou bez násilí: konflikty utajovat.

Argumentace je nejprve zaměřena na Aristotelovo chápání mimize jako imitačního chování, jež je přirozenou a příjemnou součástí lidského projevu. Nejlépe ji lze pozorovat u dětí. Povídky ukazují, podle čeho si děti vybírají své modely, jak prostřednictvím mimize rozumí okolnímu světu, zejména společenským a mezilidským pravidlům, a jak je pro dětskou mimize důležitá představivost. Analýza se vyvíjí od popisu přirozené mimize k prvním známkám mimetické touhy. Zaměřena je především na dva typy jejího zprostředkování a na postupné uvědomování si vlastní autenticity.

Autenticitu může člověk hledat dvěma způsoby, které Girard nazývá zprostředkováními. Rozlišuje vnitřní a vnější zprostředkování. Přejít od jednoho zprostředkování k druhému je nenadálý, často si ho subjekt ani nevšimne a odhalení pro něj přichází jako nepříjemné překvapení. Nejčastějšími a nejpřirozenějšími reakcemi jsou: zbavit se rivala, vyhnout se konfliktu, ale především předstírat, že žádný konflikt neexistuje. Skrývání a vyhýbání se konfliktu příliš dlouho může být pozdější příčinou patologického chování.

Poslední část analýzy se věnuje povídkám, jejichž protagonisty jsou starší lidé. Ti buď své mimetické modely ztrácejí, nebo se sami zdají být vytouženými modely. Na rozdíl od předchozích povídek však nemají určitý mimetický model, ale těžko definovatelný model ontologické plnosti bytí. Některé z postav věří, že ho lze dosáhnout, jiné jsou zase příliš spoutány zaběhaným pořádkem, než aby se o to pokusily. Mnozí chápou, že se ontologické plnosti nedá dosáhnout, a jedna z postav dokonce podléhá sebeklamu, že ji ztělesňuje.

Zmíněná stadia ve vývoji mimetické touhy dokazují, že je, do určité míry, možné zobrazit sjednocení všeobecnosti s jednotlivostmi. Míra, do jaké je to možné, je dána schopností vyjádřit postoj člověka k ontologické dimenzi mimize. A to není jednoduché. Katherine Mansfieldové se nicméně daří zachytit způsoby, jimiž se lidé snaží dosáhnout ontologické plnosti, a skvěle vystihuje i jejich frustraci, která snažení doprovází. V neposlední řadě vykresluje také selhání, jež je nevyhnutelné v případě dosahování ontologické plnosti bytí – a právě vylíčení stavu vědomí vlastního neúspěchu dodává jejím povídkám na pronikavosti.